Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U002876

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 16-08-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Носов Максим Геннадійович
2. Maxim Nosov

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6649-905X

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 201

Назва наукової спеціальності: Агрономія

Галузь / галузі знань: аграрні науки та продовольство

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Агрономія

Дата захисту: 13-09-2024

Спеціальність за освітою: Агрономія

Місце роботи здобувача: Державна установа "Інститут зернових культур" Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496662

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, буд. 14, Дніпро, Дніпровський р-н., 49027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 6815

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут зернових культур" Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496662

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, буд. 14, Дніпро, Дніпровський р-н., 49027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут зернових культур" Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496662

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, буд. 14, Дніпро, Дніпровський р-н., 49027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 68.35.03

Тема дисертації:

1. Селекція сортів і гібридів соргових культур біоенергетичного напрямку використання
2. Selection of varieties and hybrids of sorghum crops for bioenergy use

Реферат:

1. Подано наукове обґрунтування повноцінного використання нового вихідного матеріалу у селекційних програмах, всебічна його оцінка за комбінаційною здатністю та господарсько-цінними ознаками, а також подальше впровадження отриманих гібридів у виробництво. Наукова новизна досліджень зумовлена тим, що вперше в Україні: – виділено лінії – джерела цінних селекційних ознак; – встановлено вплив селекційних ознак сорго біоенергетичного напрямку використання на показники врожайності зеленої маси, вмісту сухої речовини та вмісту розчинних вуглеводів; – визначено ефективність добору нових ліній із вихідного матеріалу сорго цукрового, вінничного та сорго суданського при селекції гібридів біоенергетичного напрямку використання; – встановлено характер успадкування технологічних показників гібридів сорго біоенергетичного напрямку використання. Вперше проведена оцінка селекційного матеріалу та здійснено добір батьківських компонентів для селекції гібридів соргових культур біоенергетичного напрямку

використання з метою отримання твердого палива в умовах Степу України. Наведені результати оцінки ефектів загальної комбінаційної здатності. Відібрано стерильні аналоги ліній та закріплювачі стерильності для створення гібридів біоенергетичного напрямку використання. Встановлено, що найбільш важливим показником при створенні таких гібридів є відсоток сухої речовини в зеленій масі сорго, яка впливає на вихід твердого біопалива.

2. The scientific rationale for the full use of the new source material in breeding programs, its comprehensive evaluation in terms of combining ability and economic and valuable traits, as well as the further introduction of otrimantha hybrids into production are presented. The scientific novelty of the research is due to the fact that for the first time in Ukraine: - the lines are highlighted - sources of valuable breeding traits; – the influence of selection traits of sorghum bioenergy direction of use was determined; – the effectiveness of selection of new lines from the source material of sugar sorghum, Vinnytsia and Sudan sorghum is shown; – the nature of the inheritance of technological indicators of bioenergy sorghum was determined. For the first time, the evaluation of breeding material was carried out and the selection of parental components was carried out for the selection of hybrid sorghum crops of bioenergetic use for the purpose of obtaining solid fuel in the conditions of the Steppe of Ukraine. The results of the assessment of the effects of general combining ability are given. Sterile lines and pollinators were selected as the starting material for creating hybrids of the bioenergetic direction of use. It was established that the most important indicator in the creation of such hybrids is the percentage of dry matter of the green mass of sorghum, which affects the yield of solid biofuel.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0116U001242; 0121U107805; 0122U000666

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Яланський О. В., Носов М. Г. Перспективні гібриди сорго для виробництва твердого палива. Зернові культури. 2022. Т. 6. № 1. С. 31-35. DOI: https://doi.org/10.31867/2523-4544/0204. (Здобувачем проведено експериментальну роботу, аналіз та обговорення результатів дослідження).
- 2. Носов М. Г. Селекція гібридів соргових культур для отримання твердого біопалива. Біоенергетика. Київ: Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН України, 2023. № 1-2 (21-22). С. 28-30. DOI: https://doi.org/10.47414/be.1-2.2023.290635
- 3. Nosov M. H. Efficiency of sweet, sudan and broom sorghum varieties using as pollinators for high yield hybrids breeding in the Steppe zone of Ukraine. Аграрні іновації. Одеса: Гельветика, 2024. № 23. С. 241-245. DOI https://doi.org/10.32848/agrar.innov.2024.23.36.
- 4. Яланський О. В., Носов М. Г. Селекція сорго цукрового біоенергетичного напрямку використання. Роль науково-технічного забезпечення розвитку агропромислового комплексу в сучасних ринкових умовах: зб. тез Всеукраїнської науково-практичної конференції (25 лютого 2021р., м. Дніпро, ДУ ІЗК НААН). Дніпро, 2021. С. 225-226.
- 5. Яланський О. В., Носов М. Г. Суха речовина сорго як сировина для виробництва твердого біопалива. Міжнародна наукова конференця з нагоди 125–річчя від дня народження доктора сільськогосподарських наук, професора, академіка ВАСГНІЛ Бориса Павловича Соколова: зб. тез (15–16 вересня 2022 р., м. Дніпро, ДУ ІЗК НААН). Дніпро: ДУ ІЗК НААН, 2022. С. 21-22.
- 6. Яланський О. В., Носов М. Г., Середа В. І., Кононюк Н. О. Селекція соргових культур – як складова енергетичної безпеки України. Генетика і селекція в сучасному агрокомплексі: зб. тез VII Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 100-річчю кафедри генетики, селекції рослин та

біотехнології ім. І. П. Чучмія Уманського НУС. (4 листопада 2022 р., м. Умань, Уманський НУС). Умань: УНУС, 2022. С. 204-205.

- 7. Яланський О. В., Носов М. Г. Гібриди сорго як матеріал для виробництва твердого палива. Селекція, генетика та біотехнологія сільсько-господарських рослин: досягнення, інновації та перспективи: зб. тез Міжнародної наукової інтернет-конференції НЦНС. (26 жовтня 2022 р., м. Одеса, СГІ-НЦНС). Одеса: СГІ-НЦНС, 2022. С. 60-61.
- 8. Яланський О. В., Носов М. Г. Дослідження сорго-суданкових гібридів як сировини для виробництва твердого біопалива. Стан і перспективи розробки та впровадження ресурсоощадних, енергозберігаючих технологій вирощування сільськогосподарських культур, присвяченої до 90-річчя агрономічного факультету Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету (1934-2024): зб. тез VII Міжнародної науково-практичної конференції (21-22 листопада 2023 р., м. Дніпро, ДДАЕУ). Дніпро: ДДАЕУ, 2023. С. 188-190.
- 9. Яланський О. В., Носов М. Г. Сорго як сировина для виробництва твердого палива. Вклад наукових інвестицій у розвиток агропромислового комплексу в умовах обмеженого ресурсного забезпечення та флуктуацій клімату: зб. тез Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції молодих учених і спеціалістів (16–17 березня 2023 р., м. Дніпро, ДУ ІЗК НААН). Дніпро: ДУ ІЗК НААН, 2023. С. 136-138.
- 10. Яланський О.В., Носов М. Г. Сорго як альтернативне джерело для виробництва твердого біопалива. Зернова галузь – проблеми та перспективи технологічного забезпечення: зб. тез Міжнародної наукової конференції з нагоди 100-річчя від дня народження доктора сільськогосподарських наук, професора, академіка НААН Валентина Сергійовича Цикова (12–13 жовтня 2023 р., м. Дніпро, ДУ ІЗК НААН). Дніпро: ДУ ІЗК НААН, 2023. С. 48-49.
- 11. А. с. 211199 Гібрид сорго цукрового (Sorghum saccharatum L.) Вітам / О. В. Яланський, В. І. Середа, М. Г. Носов. (Україна). № 20241001 заяв. 29.01.2020; опубл. в Бюлетені «Охорона прав на сорти рослин» офіційне видання. № 6. 2021. С. 661 / Міністерство аграрної політики і продовольства України.

Наукова (науково-технічна) продукція: сорти рослин

Соціально-економічна спрямованість: збільшення обсягів виробництва; економія енергоресурсів

Охоронні документи на ОПІВ:

Сорти рослин, породи тварин

А. с. 211199 Гібрид сорго цукрового (Sorghum saccharatum L.) Вітам / О. В. Яланський, В. І. Середа, М. Г. Носов. (Україна). № 20241001 заяв. 29.01.2020; опубл. в Бюлетені «Охорона прав на сорти рослин» офіційне видання. № 6. 2021. С. 661 / Міністерство аграрної політики і продовольства України.

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Яланський Олександр Володимирович

2. Olexander V. Yalansky

Кваліфікація: к.с.-г.н., с.н.с., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6686-4165

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут зернових культур" Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496662

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, буд. 14, Дніпро, Дніпровський р-н., 49027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Грабовський Микола Борисович
2. Mykola B. Grabovskyi

Кваліфікація: д. с.-г. н., професор, 06.01.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8494-7896

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Білоцерківський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493712

Місцезнаходження: пл. Соборна, буд. 8/1, Біла Церква, Білоцерківський р-н., 09100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кузьмишина Наталія Василівна
2. Nataly V. Kuz'myshyna

Кваліфікація: к. с.-г. н., с.н.с., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8046-1760

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: проспект Московський, буд. 142, Харків, Харківський р-н., 61060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кирпа Микола Якович
2. Mykola Y. Kyrpa

Кваліфікація: д.с.-г.н., професор, член-кор., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-000268938180

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут зернових культур" Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496662

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, буд. 14, Дніпро, Дніпровський р-н., 49027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Боденко Наталя Анатоліївна
2. Natalia Bodenko

Кваліфікація: кандидат с.-г. наук, с.н.с., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5881-4440

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут зернових культур" Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496662

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, буд. 14, Дніпро, Дніпровський р-н., 49027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Дзюбецький Борис Володимирович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Дзюбецький Борис Володимирович

Відповідальний за підготовку облікових документів

Маршалкіна Тетяна Вікторівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна